

Ennek ellenére hasznosnak tartom ezt az együttműködési formát. Azon kellene gondolkozni, hogyan oldjuk fel a hozzá kapcsolódó gátlásokat, kellemetlen érzéseket, és hogyan tegyük hasznosabbá, produktívabbá a kölcsönös óralátogatásokat.

Végül még egy kérdés a kooperációval kapcsolatban. A különböző tanárok közötti kooperáció minden tanár részéről feltételez bizonyos fokú hajlékonyságot, alkalmazkodni tudást, megértési készséget és bizalmat a többiekkel szemben. /Természetesen nem a hibákkal, a mulasztásokkal szembeni megértésről van szó./

Nem alakulhat ki megfelelő kooperáció olyan tanárral, aki önző, minden esetben a többiektől várja el, hogy hozzá alkalmazkodjanak, vagy aki eleve bizalmatlan a vele egy csoportban tanítókkal szemben. Természetesen nem lehet senkitől sem azt kívánni, hogy minden kollégáját egyformán szeresse, mindenkivel egyformán szívesen tanítson együtt. Az azonban mindenkitől elvárható, hogy minden kollégájával szemben korrekt legyen. Ez feltétele minden normális együttműködésnek.

A tanárok közötti kooperációnak rendkívül fontos tényezője a tanár emberi magatartása.

Exner Helmutné:

A szaktárgyi oktatás és a nyelvoktatás összhangjának értelmezése

Igaz, hogy erre az értekezletre számos szaktárgyi és szakirányú nyelvi jegyzet megírása után kerül sor, még-

sem tekinthetjük fölöslegesnek, hiszen egyrészt azok átdolgozása néhány év elteltével különböző okok miatt szükségszerűvé válik, másrészt a jegyzetírás csak egy komponens a szaktanár-nyelvtanár munkájának összehangolását illetően.

Az intézetünkben folyó oktatás célja adott: a hallgatók optimális felkészítése felsőfokú tanulmányaik megkezdésére. E cél elérése érdekében - többek között - szoros kooperációra van szükség a szaktárgyi és nyelvoktatás között, de ennek mikéntjére vonatkozólag már nem egységesek az álláspontok.

- Néhány szaktanár kolléga szerint az lenne hasznos, ha mi informálnánk a nyelvtanárt, hogy számunkra milyen mondat szerkezetek és stílusformák szükségesek az egyes tantárgyak belépésekor, és ők azt készítenék elő.
- Néhány magyar nyelv tanár véleménye szerint a megoldás kulcsa abban rejlik, hogy ők tájékoztatják a szaktanárt arról, hogy az adott időszakban mit tudnak a hallgatók, és a matematikatanár, fizikatanár kizárólag azokkal a szerkezetekkel operál, amit a nyelv tanár már megtanított.
- Kollégáink többségének - beleértve önmagamat is - az a véleménye, hogy kompromisszumra kell törekednünk: a szaktanárok az I. félévben igyekezzenek maximálisan alkalmazkodni a nyelvi

strukturák azon köréhez, amit a magyar nyelv tanára már megtanított, de amennyiben mégis át kell lépnie ezt a határt, akkor a szükséges szerkezeteket a nyelvtanár lehetőleg a köznyelvi szavakkal előzőleg gyakoroltassa be.

Több szakirányban lép be elsőként a matematika. A matematikai elmélet nyelve speciális terminusok, szavak és szimbólumok összessége. Az elmélet leírása során a logikai nyelv tölti be az összekötő anyag szerepét, és ezek terminusai /pl. a 'nem', az 'és', a 'vagy!', a 'ha... akkor', a 'van olyan x...', a 'bármely x-re...' stb./ közül már az első órákon többet használnunk kell, ezek mással nem helyettesíthetők, ha precízek akarunk maradni.

Javasoljuk, hogy alakuljon egy nyelv- és szaktanárokból álló munkabizottság a következő kérdések tisztázására:

- Az első félévben a magyarórákon a nyelvtanár a saját nyelvi, didaktikai szempontjai szerint milyen mondat szerkezeteket, szófordulatokat akar bevezetni.
- A szaktárgyak tényleges szükségleteit figyelembe véve, milyen további mondat szerkezeteket kell bevezetnie a lehetőségnek megfelelően.
- Annak meghatározása, hogy a szaktanárok és nyelvtanárok mekkora szómennyiséget kívánnak elsajátíttatni a hallgatókkal egy-egy oktatási héten.

Ez utóbbi kérdésben nagy segítséget nyújthat a számítógép. Megfelelő program elkészítése után a gyakorlati munkában közreműködő nyelv- és szaktanárok felmérhetnék szakirányonként, hetekre bontva azt a szókinccset, amelyet a hallgatóknak el kell sajátítaniuk egy-egy tárgyból. A kapott eredmény értékelése után sor kerülhetne egyes tananyagrészek átcsoportosítására, a tanmenetek módosítására anélkül, hogy a tantervi fegyelmet megsértenénk.

Egy ilyen elemző munkára a szaktanárok közül már van vállalkozó.

Az újabb szaktárgyi jegyzetek /pl. fizikajegyzet/ írásakor már figyelembe vettek a kollégák nyelvi szempontokat is, de ezen a téren is fokozhatnánk az együttműködést a nyelvtanárokkal és az azonos szakirányban tanító szaktanárokkal.

A II. félévben használatos szakirányú nyelvi jegyzetek anyaga - több kolléga véleménye szerint - nagymértékben elszakad a szaktárgyi tananyagoktól. A szövegek túlnyomó része népszerű-tudományos tematikájú és stílusú, elsajátításuk a hallgatók számára sokszor több nehézséget okoz, mint amilyen mértékben a szaktárgyak tanulását segítené. Ez a felismerés késztetett néhány szak-, ill. nyelvtanárt az elmúlt tanévben arra, hogy bizonyos fizika tárgyú témát feldolgozzon a nyelvtanítás céljára kísérleti jelleggel. A témát és az irodalmat a szaktanár javasolta, megfelelő nyelvi formába

a magyar nyelv tanára öntötte. A tapasztalat azt bizonyította, hogy mindkét fél nyert a kísérlet során: a magyarórán a motiváció miatt, fizika órán a megfelelő előkészítés miatt vált eredményesebbé az oktatómunka. Igazi nyertesek azonban a diákok voltak. Hasznos lenne a pozitív tapasztalatok alapján a munka folytatása. Igaz, hogy a szakirányú nyelvi jegyzeteket szaktanárok lektorálták, ezzel a szakmai hibák előfordulása kiküszöbölődött, de ez nem pótolja a jegyzetírást megelőző időszakban végzett előkészítő munkát. Véleményünk szerint erre a jövőben sokkal nagyobb gondot kellene fordítanunk.

Kovácsi Mária:

Nyelvoktatás és szaktárgyi oktatás

Ha a NEI történetét tekintjük, abban mindig fontos szerepet játszott az un. szakosok-magyarosok közötti ellentét vagy mérkőzés, vetélkedő, ahogy tetszik. Bár személy szerint a két tábor egyes tagjai nagyrabecsülhették egymást, sőt kitűnő kapcsolatokat tarthattak fenn, a felszínen állandó huzakodás folyt, amely a másik fél munkájának, szerepének, jelentőségének kölcsönös fitymálásában nyilvánult meg. A szakosok részéről hangoztatott divatos nézet szerint a nyelvoktatáshoz nem szükséges különösebb szakértelem, magyaros körök szerint viszont a szakosok szerepe főleg a hallgatók nyelvi szintjének rongálásában merül ki.